

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 1 lutego 2011 r.

**Pani
Agata Fisz
Prezydent Miasta Chełm**

LLU-4101-24-05/2010
P/10/074

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie skontrolowała w Urzędzie Miasta Chełm (zwanym dalej „Urzędem”) wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów w latach 2009-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 25 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezydent niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności:

- rzetelne informowanie społeczności lokalnej o warunkach i formach pomocy materialnej dla uczniów,
- udzielenie pomocy materialnej uczniom spełniającym wymagane kryteria,
- przestrzeganie form udzielania stypendiów i zasiłków szkolnych,
- prawidłowe wykorzystanie dotacji celowej przyznanej na stypendia i zasiłki szkolne,

- przestrzeganie warunków realizacji programów rządowych, takich jak:

- 1) Rządowe programy pomocy uczniom pn. „Wyprawka szkolna” ustanowione uchwałami nr 57/2009 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. oraz nr 76/2010 z dnia 28 maja 2010 r.,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- 2) wieloletni program pn. *Pomoc państwa w zakresie dożywiania (Program dożywiania)*, realizowany na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259, ze zm.).

W latach 2009 – 2010 na dofinansowanie zakupu podręczników w ramach ww. programu „Wyprawka szkolna” wydatkowano środki w wysokości odpowiednio 54.972,32 zł (97,2 % planu) i 58.084,34 zł (91,8 % planu). Z tej formy pomocy skorzystało odpowiednio 295 i 288 uczniów, w tym w 2009 r. 218 uczniów klas I -III szkół podstawowych i 77 uczniów klas I gimnazjum, a w 2010 r. 256 uczniów szkół podstawowych i uczniów klas II gimnazjum oraz 32 uczniów słabo widzących, niesłyszących i upośledzeniem umysłowym.

Na zadania programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* w 2009 r. wydatkowano w pełni środki z otrzymanej dotacji budżetu państwa w wysokości 800.000 zł, a w 2010 r. (na 30 listopada) wydatkowano ogółem 1.015.449,31 zł tj. 81,17 % otrzymanej dotacji (1.251.000 zł). W latach 2009 i 2010 programem objęto odpowiednio: 437 (13,5 %) i 369 (11,9 %) uczniów szkół podstawowych, 220 i 209 uczniów gimnazjów oraz 150 i 148 uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Informacje o możliwościach skorzystania z pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, były zamieszczane: na stronie internetowej Urzędu, tablicy ogłoszeń Urzędu oraz w lokalnym radiu i lokalnej prasie, co w ocenie NIK zapewniało dotarcie z tą informacją do wszystkich zainteresowanych osób.

„Regulamin udzielania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Chełm”, stanowiący załącznik do uchwały Rady Miasta Chełm odpowiadał przepisowi art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.). W latach 2009 – 2010 pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych przyznano zgodnie z regulaminem wszystkim uczniom spełniającym kryteria, tj. odpowiednio 690 i 563.

Dotacja celowa na pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów (w 2009 r. 457,0 tys. zł i w 2010 r. – 377,9 tys. zł) została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem. Środki wydatkowane na zasiłki szkolne (3.000 zł – w roku 2009 oraz 10.320 zł - wg stanu na 30 listopada 2010 r.) stanowiły ok. 0,5 % i 1,5 % kwoty dotacji i nie przekraczały wskaźnika 5%, określonego w art. 90r ust. 4 ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., nr 257, poz. 2572 ze zm.).

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niepodejmowaniu działań umożliwiających pełne rozpoznanie potrzeb w zakresie udzielania uczniom stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym,
- nieprzestrzeganiu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie obowiązujących terminów załatwiania wniosków o udzielanie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych,
- zleceniu Szkole Podstawowej nr 10 w Chełmie pozastatutowego zadania dotyczącego wypłacania udzielonych przez Prezydenta Miasta Chełma świadczeń pomocy materialnej uczniom spoza tej Szkoły.

1. Z otrzymanej w 2009 r. dotacji w kwocie 703.391 zł na sfinansowanie stypendiów socjalnych, zasiłków szkolnych i „wyprawki szkolnej” wydatkowano 457.008,50 zł, tj. 65 %, a w 2010 r. z dotacji w wysokości 725.780 zł oraz środków własnych (200.000 zł) zabezpieczonych w budżecie Gminy na ten cel, wg stanu na 30 listopada, wykorzystano 377.873 zł, co stanowiło 41 % planu. Niewykorzystane w badanym okresie środki dotacji w wysokości ogółem 246.382,50 zł zwrócono terminowo, zgodnie z art. 168 ust.1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz.1240 ze zm.), na konto Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Planowanie ww. środków nie było poprzedzone pełnym rozpoznaniem przez Urząd rzeczywistych potrzeb w tym zakresie. W ocenie NIK diagnoza sytuacji materialnej uczniów daje większą możliwość dotarcia z pomocą do uczniów znajdujących się

w trudnych warunkach materialnych, zgodnie z art. 90n ust.3 ustawy o systemie oświaty.

2. W ocenie NIK, w postępowaniu o przyznanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym Urząd nie przestrzegał przepisów art. 35 i 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.), w zakresie obowiązujących terminów załatwiania spraw. Stwierdzono, że decyzje w sprawie przyznania stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego były wydawane ze znacznym opóźnieniem. Spośród 120 skontrolowanych decyzji dotyczących załatwienia przez Urząd, w badanym okresie, wniosków uczniów o stypendia socjalne i zasiłki, 88 (73 %) zostało wydanych w okresie od 31 do 64 dni od daty złożenia tych wniosków w szkołach, co uchybiało art. 35 § 3 Kpa.

W żadnym z badanych przypadków, Dyrektor Wydziału Oświaty Urzędu nie wywiązał się z obowiązku pisemnego zawiadomienia strony postępowania o przyczynach zwłoki

i wyznaczenia nowego terminu załatwienia sprawy, co uchybiało wymogom zawartym w art. 36 Kpa.

3. Stwierdzono, że w 2009 r. i 2010 r. Skarbnik Urzędu przekazał Szkole Podstawowej nr 10 w Chełmie środki na wypłaty stypendiów socjalnych (w 2009 r. 29.345 zł i w 2010 r. 24.480 zł) dla 80 uczniów mieszkających na terenie miasta Chełm, ale uczęszczających do szkół poza Gminą Chełm. W ocenie NIK, zadanie to nie należało do statutowych zadań ww. Szkoły. Uczniowie ci, według regulaminu udzielania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym, składali wnioski o przyznanie stypendium szkolnego w Biurze Obsługi Interesantów Urzędu, ale ich wypłatę realizowano za pośrednictwem SP nr 10.

W budżecie Miasta nie zapewniono prowadzonym Szkołom środków na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, co w ocenie NIK uniemożliwiało szkołom wprowadzenie tej formy motywowania uczniów na zasadach określonych w art. 90g ustawy o systemie oświaty.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) podjęcie działań umożliwiających pełne rozpoznanie potrzeb w zakresie udzielania uczniom stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym,

- 2) zapewnienie, zgodnie z przepisami art.35 §3 i art. 36 Kpa, terminowego załatwiania wniosków o udzielenie stypendium socjalnego lub zasiłku szkolnego,
- 3) wypłacanie w siedzibie Urzędu przyznanych stypendiów szkolnych dla uczniów mieszkających na terenie miasta Chełm, a uczęszczających do szkół poza Gminą Chełm,
- 4) rozważenie uwzględnienia w budżecie Gminy i przekazania do podległych szkół środków na stypendia za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezydent w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.